

2020-03-15

Corona, läge för företag, förslag på ytterligare åtgärder

Under den gångna veckan har situationen för svenska företag försämrats på ett dramatiskt sätt.

- Mer än hälften av företagen (55 procent) som svarat på en enkät inom ramen för Svenskt Näringslivs företagarpanel rapporterar om störningar på grund av Coronaviruset. Störningarna är allvarigare och slår nu i högre utsträckning mot orderingång och försäljning.
- Hela 60 procent av företagen ser risk för personalneddragningar om situationen kring smittspridningen förvärras under de kommande månaderna (upp från 28 procent för en vecka sedan).
- 24 procent av företagen har redan upplevt finansierings- eller likviditetsproblem på grund av Coronaviruset.

Svenskt Näringsliv har genomfört en analys av bokslutsdata för svenska företag för att få en bild av de likviditetsrisker som svenska företag står inför. Totalt är det en dryg tredjedel av företagen som inte har likvida medel för att betala personalkostnaderna under 3 månader om intäkterna skulle utebli. Med ett försiktigare antagande om att omsättningen halveras under 3 månader är det 23 procent av företagen som inte skulle klara att täcka personalkostnaderna.

Den sammanlagda effekten av att Riksbanken tillhandahåller kapital till bankerna och att Finansinspektionen lättar upp kapitaltäckningskraven är en positiv injektion för att möta likviditetsproblemen i företagssektorn. Men åtgärden kommer inte att vara tillräcklig. Medlen kommer främst att hamna i företag med etablerade bankkontakter och fasta tillgångar som säkerhet. Mindre företag som plötsligt ställs inför akuta behov kan inte räkna med tilldelning. I nuvarande läge finns även risk för indragna checkräkningskrediter om banken bedömer att låntagarnas risk ökat.

Krisens karaktär är att vi har att göra med ett momentant efterfrågebortfall i vissa branscher. Det sker i branscher och företag där många inte är rustade för det som händer. Många småföretag och inte minst enskilda näringsidkare drabbas.

Det behövs omedelbart ytterligare likviditetsstärkande åtgärder för att säkra företagen löneutbetalningsförmåga.

Åtgärder

1. Skapa ett permitteringssystem inom ramen för korttidsarbete

Regeringen har tidigare meddelat att lagstiftningen för korttidsarbete tidigareläggs och kommer gälla från 1 maj 2020.

- Givet nuvarande situation är det viktigt att systemet kommer på plats omedelbart. Regeringen bör därför meddela att lagstiftningen kommer gälla retroaktivt.
- Det ska heller inte krävas uppsägning av konsulter och inhyrd personal för att tillämpa korttidsarbete.

Därtill behöver systemet bli mindre restriktivt för att kunna fungera som ett permitteringssystem och i detta allvarliga läge stötta upp den akuta likviditetssituation många företag befinner sig i genom att direkt lyfta bort kostnaden för personal.

- Möjligheten att minska kvarvarande arbetstid bör utökas och uppgå till 100 procent.
- Statens andel av totala lönekostnaden bör motsvara minskningen av arbetstid.
- För att säkra att likviditeten hos företagen förstärks, behövs ett betalningssystem som innebär att företagen inte behöver ligga ute med lönekostnaden.

Modellen möjliggör relativt snabba åtgärder och har den styrkan att den vilar på överenskommelser mellan arbetsgivare och fackliga organisationer och att arbetsmarknadens parter kan bidra till att ta sitt ansvar genom att teckna överenskommelser om korttidsarbete.

2. Uppskjuten momsinsbetalning

Tidigare förslag om att skjuta upp skatteinsbetalning av preliminärskatt och arbetsgivaravgifter kompletteras med en möjlighet att på motsvarande sätt kunna skjuta upp momsinsbetalningar. Syftar till att förbättra likviditeten i drabbade företag. Motsvarande åtgärd har införts i Danmark, Belgien och Nederländerna. För att åtgärden även ska hjälpa företag med under 40 miljoner i omsättning bör möjligheten till uppskjutning gälla ett helt kvartals moms.

3. Tillfälligt borttagande av arbetsgivarnas sjuklöneansvar

Förslaget innebär ett tillfälligt stopp för arbetsgivarens ansvar att betala sjuklön. Istället betalas sjukpenning från dag ett i sjukperioden. På så sätt stärks likviditeten hos företag med sjukskrivna medarbetare. Det skulle också innebära minskad administrativ börda, då ersättning (sjukpenning) för de första 14 dagarna i sjukperioden skulle lämnas av Försäkringskassan. Försäkringskassan bör även ansvara för sjukpenning de första 14 dagarna för en sjuk företagare.

4. Behov av branschspecifika stödåtgärder

Utöver de generella åtgärder som införs kommer det att finnas behov av tillfälliga och riktade stöd till de värst drabbade branscherna. Beroende på vad som är mest lämpligt för respektive bransch, är det tänkbart med till exempel ett tillfälligt borttagande av arbetsgivaravgiften eller mer renodlade statliga stödinsatser i form av krislån.

5. Säkra varurörligheten inom EU

Regeringen behöver agera för att säkerställa att den fria rörligheten för varor fungerar på den inre marknaden. Särskilda problem finns med de exportrestriktioner av medicinsk utrustning som har införts av exempelvis Frankrike och Tyskland.

Jan-Olof Jacke
Svenskt Näringsliv

Klas Wählberg
Sektor industri

Thomas Erséus
Sektor tjänster

Karin Johansson
Jonas Siljhammar
Sektor handel och besöksnäring

Marcus Dahlsten
Sektor transporter

Catharina Elmsäter-Svärd
Sektor bygg och installation